

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-02- Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, įvertinusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. sausio 13 d. išvadoje Nr. NV-80 pateiktas pastabas ir didžiąją jų dalį darbo tvarka suderinusi su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe, įvertinusi Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2023 m. vasario 1 d. dalykinio vertinimo pažymoje Nr. NV-233 pateiktus pasiūlymus, pakartotinai teikia patikslintus Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo Nr. XI-1336 1, 3, 7, 39, 40, 41, 43, 44, 50 straipsnių pakeitimo, IX skyriaus pavadinimo bei priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 49¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2) (Įstatymo projektas Nr. 1 ir Įstatymo projektas Nr. 2 kartu – Įstatymų projektai). Atsižvelgiant į gautas pastabas ir pasiūlymus, taip pat patikslintas Įstatymų projektų aiškinamasis raštas.

Įstatymo projektu Nr. 1 siekiama sudaryti sąlygas efektyviam teisės į asmens duomenų apsaugą gynimui, užtikrinti visuomenės informuotumą apie Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – Reglamentas) ir Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) taikymo praktiką bei priežiūros institucijų veiklos skaidrumą, rasti tinkamą balansą darbdaviams tvarkant darbuotojų teistumo duomenis.

I. Sprendžiama problema	1. Šiuo metu ADTAĮ nustatytos patikrinimų, tyrimų atlikimo, skundų nagrinėjimo procedūros yra nepakankamai efektyvios ir neatitinka šiuolaikinėms priežiūros institucijoms keliamų lūkesčių. Poreikį keisti priežiūros institucijų atliekamo skundų dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų pažeidimų nagrinėjimo tvarką paskatino ženkliai padidėjęs asmenų skundų dėl Reglamento) ir ADTAĮ pažeidimų skaičius ¹ . Be to, dalis nagrinėjamų atvejų tapo sudėtingesni, reikalaujantys didelės apimties duomenų analizės, naujų technologijų veikimo analizės ir įvertinimo, didelių žmogiškųjų, techninių bei laiko išteklių; dažnai tenka nagrinėti skundus ar atlikti tyrimus bei patikrinimus taikant Reglamente įtvirtintą bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmą, t. y. tyrimų veiksmus ir priimamus sprendimus tarpusavyje koordinuoti su kitomis Europos Sąjungos duomenų apsaugos priežiūros institucijomis. Padidėjęs skundų skaičiui, priežiūros institucijos
-------------------------	---

¹ Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija 2017 m. gavo 480 skundų, 2018 m. – 859, 2019 m. – 880, o 2020 m. ir 2021 m. atitinkamai 1083 ir 1164 skundus; 2017 m. žurnalistų etikos inspektorius gavo 253 skundus, 2018 m. – 321, 2019 m. – 380, 2020 m. – 408, 2021 m. – 325 skundus.

	<p>neproporcingai didelius resursus skiria skundų nagrinėjimo veiklai, kai tuo tarpu efektyvesnės teisių į asmens duomenų apsaugą apsaugos galima būtų pasiekti koncentruojant priežiūros institucijų veiklą į rizikingiausius sektorius, teikiant duomenų valdytojams ir tvarkytojams metodinę pagalbą, šviečiant visuomenę, t. y., daugiau veikiant preventyviai.</p> <p>2. ADTAI nustato labai ribotas darbdavių galimybes tvarkyti darbuotojų ar pretendentų eiti pareigas teistumo duomenis (duomenis apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas leidžiama tvarkyti tik tuo atveju, kai šie asmens duomenys būtini norint patikrinti, ar asmuo atitinka įstatymuose ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus pareigoms eiti arba darbo funkcijoms atlikti), tuo tarpu viešųjų konsultacijų² metu buvo identifikuotas didesnis darbdavių poreikis tvarkyti kandidatų ar darbuotojų teistumo duomenis <i>teisėto intereso pagrindu</i>.</p> <p>3. ADTAI neįpareigoja priežiūros institucijų skelbti sprendimus, priimtus atlikus tyrimą, patikrinimą ar išnagrinėjus skundą, tuo tarpu yra duomenų valdytojų ir tvarkytojų poreikis, siekiant užtikrinti teisėtą asmens duomenų tvarkymą, susipažinti su priežiūros institucijų sprendimais taikant Reglamentą ir įstatymą.</p> <p>4. ADTAI taikymo apimtis yra per siaura ir trūksta suteikiamų įgaliojimų priežiūros institucijoms tais atvejais, kai asmens duomenų tvarkymą reguliuoja kiti tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1. Tobulinti priežiūros institucijų atliekamo skundų dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų pažeidimų nagrinėjimo bei tyrimų ir (ar) patikrinimų atlikimo tvarką, nustatyti priežiūros institucijų bendradarbiavimo mechanizmą;</p> <p>2. Suteikti darbdaviams galimybę (ne prievolę) tvarkyti darbuotojų ir pretendentų į darbuotojus teistumo duomenis, atsižvelgiant į darbdavio teisėtą interesą, kartu nustatant atitinkamas darbdavio pareigas ir duomenų subjektų teisių ir laisvių apsaugos priemones;</p> <p>3. Įpareigoti priežiūros institucijas viešinti priimamus sprendimus;</p> <p>4. Aiškiai nurodyti ADTAI, kad jo nuostatos taikomos ir tais atvejais, kai asmens duomenų tvarkymą reglamentuoja kiti tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai (reglamentai), kuriuose yra nuorodos į nacionalines priežiūros institucijas, o šios priežiūros institucijos turi ir kituose Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus įgaliojimus.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Įstatymo projekte Nr. 1 numatytais nuostatomis, konkrečiai – priežiūros institucijų sprendimų viešinimui bus reikalingos valstybės biudžeto lėšos: 2024 metais lėšų poreikis Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai sudarytų 54 344,64 Eur darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms bei 5 622,24 Eur darbo vietų įrengimui (viso – 59 966,88 Eur), vėlesniais metais 2 etatų išlaikymo metinės išlaidos sudarytų 54 344,64 Eur. 2024 metais lėšų poreikis Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai sudarytų 22 500 Eur darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms bei 2 500 Eur darbo vietos įrengimui (viso – 25 000 Eur), vėlesniais metais 1 etato išlaikymo metinės išlaidos sudarytų 22 500 Eur. Įrankio, skirto Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimų skelbimui su paieškos elementais – 20 tūkst. Eur.</p>

² [Ivykusios viešosios konsultacijos | Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija \(lr.v.lt\)](#)

IV. Nauda visuomenei	Bus efektyviau ginamos duomenų subjektų teisės bei patenkinami jų teisėti lūkesčiai; tyrimų, patikrinimų ir skundų nagrinėjimo veiklos pakeitimai leis perskirstyti priežiūros institucijoms žmogiškuosius ir finansinius išteklius, taip užtikrinant veiksmingesnę priežiūrą ir apginant didesnio asmenų skaičiaus teisę į asmens duomenų apsaugą, taip pat sudarant galimybes skirti didesnę dėmesį priežiūros institucijų prevencinei ir šviečiamajai veiklai; šios nuostatos, taip pat pakeitimai, sudarantys daugiau galimybių darbdaviams tvarkyti darbuotojų (pretendentų į darbuotojus) teistumo duomenis, turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, užtikrins didesnę teisinę tikrumą ūkio subjektams; bus labiau užtikrintas visuomenės informuotumas apie Reglamento ir ADTAI taikymo praktiką, duomenų subjektų teises bei priežiūros institucijų veiklos skaidrumas.
----------------------	---

Įstatymų projektų rengimo priežastys, tikslai, numatomo teisinio reguliavimo priemonės, jų pasekmės ir kita su Įstatymų projektais susijusi aktuali detalesnė informacija pateikiama Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Įstatymų projektai atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIV-72.

Įstatymų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus, kadangi projektai nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Įstatymų projektais iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas ar reglamentuojami iki šiol nereglamentuoti santykiai, šie projektai nėra įtraukti į prioritetinių teisėkūros iniciatyvų sąrašą, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Priėmus Įstatymo projektą Nr. 1, priežiūros institucijos turės patvirtinti pareiškėjo ir skundžiamo asmens sutaikinimo tvarką, taip pat nustatyti priežiūros institucijos sprendimų viešo paskelbimo tvarką bei priimti ir (ar) pakeisti kitus vidinius teisės aktus, susijusius su skundų nagrinėjimu ir (ar) tyrimų ir patikrinimų atlikimu. Taip pat turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ ir jame nustatytas valstybės rinkliavos už sertifikavimo įstaigos, pageidaujančios būti akredituotos, akreditavimą ir jo atnaujinimą.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

Įstatymų projektai derinti su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Žurnalistų etikos inspektoriatu, Informatikos ir ryšių departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos banku, VŠĮ „Investuok Lietuvoje“, Lietuvos duomenų

apsaugos pareigūnų asociacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos darbdavių konfederacija, Asociacija „Investors‘ Forum“, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos bankų asociacija, Finansinių paslaugų įmonių asociacija „Finco“, Finansų ir kreditų valdymo asociacija, Lietuvos vartotojų institutu, Nacionaline vartotojų konfederacija, Vartotojų aljansu, Vilniaus universiteto Teisės fakultetu, Mykolo Romerio universiteto Teisės mokykla ir Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetu. Be šių adresatų, išvadas dėl Įstatymų projektų pateikė Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Interneto žiniasklaidos asociacija, Lietuvos draudikų asociacija, Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacija ir Transparency International.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pastabų Įstatymų projektams neturėjo.

VšĮ „Investuok Lietuvoje“, Lietuvos duomenų apsaugos pareigūnų asociacija, Lietuvos darbdavių konfederacija, Asociacija „Investors‘ Forum“, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Finansinių paslaugų įmonių asociacija „Finco“, Finansų ir kreditų valdymo asociacija, Lietuvos vartotojų institutas, Nacionalinė vartotojų konfederacija, Vartotojų aljansas, Mykolo Romerio universiteto Teisės mokykla ir Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetas išvados Įstatymo projektams nustatytais terminais nepateikė.

Įstatymo projektui Nr. 2 pastabų nebuvo gauta.

Pagal kitų institucijų ir suinteresuotų asmenų pastabas patikslintas Įstatymo Nr. 1 projektas ir Įstatymų projektų aiškinamasis raštas. Dalis institucijų ir suinteresuotų asmenų pateiktų pastabų aptartos ir suderintos darbo tvarka. Pastabos, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, įvertintos Įstatymo projekto Nr. 1 derinimo pažymoje.

Interneto žiniasklaidos asociacijos 2022 m. lapkričio 3 d. rašte pažymėta, kad teikiamam teisės akto projektui ir jame numatytiems pakeitimams ši asociacija pastabų ir pasiūlymų neturi, tačiau pateikiama nemažai pasiūlymų, susijusių su problemomis, kylančiomis siekiant žiniasklaidai gauti informaciją iš viešojo sektoriaus institucijų. Pastebėtina, kad Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnyba 2022 m. lapkričio mėn. parengė „Informacijos teikimo gairės žiniasklaidos ir viešojo sektoriaus atstovams (Gairės dėl informacijos, kuria disponuoja viešajame sektoriuje veikiančios institucijos ir kurioje esama asmens duomenų, teikimo žiniasklaidos atstovams)“ (toliau – Gairės) projektą ir pakvietė viešosioms konsultacijoms³. Gairėse aptariama nemažai klausimų, dėl kurių sprendimo pasiūlymus teikė Interneto žiniasklaidos asociacija. Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnyba patvirtintas Gairės artimiausiu metu ketina paskelbti viešai. Tuo atveju, jei Gairės nebūtų pakankama priemonė, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija 2023 m. I–II ketvirtį ketina inicijuoti atitinkamų Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų, susijusių su Reglamento taikymo problemomis žurnalistų, viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veikloje, taip pat valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų nepagrįstu atsisakymu pateikti informaciją žurnalistams, peržiūrą ir keitimą.

2023 m. vasario 3 d. Teisingumo ministerija organizavo „Microsoft Teams“ susitikimą pagal Įstatymo projektą Nr. 1 darbdavių atliekamo teistumo informacijos tvarkymo klausimams aptarti. Susitikime dalyvavo Vidaus reikalų ministerijos, Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės atstovai. Atsižvelgiant į susitikimo metu

³ [Kvietimas teikti pasiūlymus gairėms dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo teikiant asmens duomenis žiniasklaidai | Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnyba \(zeit.lt\)](#)

sutartus sprendimus, atlikti atitinkami Įstatymo projekto Nr. 1 patikslinimai, kuriems suinteresuotos institucijos pritarė.

Teisingumo ministerija atsižvelgė į dalį Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2023 m. vasario 1 d. dalykinio vertinimo pažymoje Nr. NV-233 pateiktų pasiūlymų ir patikslino Įstatymų projektų aiškinamąjį raštą. Pritariame, kad dokumentų nuasmeninimas yra aktualus daugeliui institucijų ir galėtų būti kuriami horizontalūs įrankiai valstybės mastu, todėl šiuo klausimu būtų naudinga plačiau padiskutuoti Tarpinstitucinio pasitarimo metu. Kartu atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projektas Nr. 1 yra technologiškai neutralus – jame nėra reglamentuojama, kokių būdu priežiūros institucijos turėtų viešinti savo sprendimus, todėl sprendimų viešinimo įrankio klausimas yra susijęs ne su teisiniu reguliavimu, o su jo įgyvendinimo finansavimu ir bus sprendžiamas vėliau, svarstant dėl 2024 m. valstybės biudžeto lėšų skyrimo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.

Pastebėtina, kad Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklos rodiklių stebėseną vyksta nuolat. Šią stebėseną atlieka tiek pati priežiūros institucija, tiek ir Teisingumo ministerija. Įsigaliojus Įstatymo projekto Nr. 1 nuostatomis, didesnis dėmesys bus skiriamas ir naujų nuostatų veikimui – bus stebima, kaip kinta rodikliai, susiję su skundų nagrinėjimu (vidutinė skundų nagrinėjimo trukmė, išnagrinėtų skundų skaičius ir kt.), ir tai, kokią įtaką ADTAI pakeitimai turi kitų Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos funkcijų, susijusių su prevencine ar šviečiamąja veikla, vykdymui. Manytina, kad tokios stebėsenos vykdymas prisideda prie tinkamų ir laiku priimamų valdymo sprendimų, leidžiančių efektyviai išnaudoti priežiūros institucijos žmogiškuosius ir finansinius išteklius bei užtikrinti priežiūros institucijos strateginių ir veiklos tikslų siekimą.

Manome, kad kitus Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės pasiūlymus, prireikus, tikslingiau apsvarstyti Tarpinstitucinio pasitarimo metu.

Įstatymų projektus parengė Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupė (vadovė Jolita Šlikienė, tel. 8614 67611, el. p. jolita.slikiene@tm.lt; Įstatymų projektų rengėja – vyresnioji patarėja Indrė Skersytė, tel. 8 671 86457, el. p. indre.skersyte@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatymo projektas, 10 lapų;
2. Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 11 lapų;
3. Asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo Nr. XI-1336 1, 3, 7, 39, 40, 41, 43, 44, 50 straipsnių pakeitimo, IX skyriaus pavadinimo bei priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 49¹ straipsniu įstatymo projektas, 3 lapai;
4. Asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo Nr. XI-1336 1, 3, 7, 39, 40, 41, 43, 44, 50 straipsnių pakeitimo, IX skyriaus pavadinimo bei priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 49¹ straipsniu įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai;
5. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 20 lapų;
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas;
7. Atitikties lentelės, 26 lapai;
8. Derinimo pažyma, 6 lapai.

Indrė Skersytė, tel. 8 671 86457, el. p. indre.skersyte@tm.lt